

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ അയോധ്യാകാണ്ഡേ

॥ പഞ്ചചത്വാരീംശഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ പഞ്ചചത്വാരിംശഃ സർഗഃ ॥

ഭരതേ മഹാരാജേ ദശരഥേ ച പ്രണയം രക്ഷിതുമനുരൂന്ധതഃ
ശ്രീരാമസ്യ പുരവാസിനഃ പ്രതി പുരേ നിവർത്തനായ പ്രാർഥനാ,
പൗരാണാം വൃദ്ധബ്രാഹ്മണാനാം രാമം പ്രതി പുരേ
നിവർത്തിതുമാഗ്രഹസ്തൈഃ സഹ ശ്രീരാമസ്യ തമസാതഃ ഗമനം

അനുരക്താ മഹാത്മാനം
രാമം സത്യപരാക്രമം |
അനുജഗമുഃ പ്രയാന്തം തം
വനവാസായ മാനവാഃ || 2.45.1 ||

നിവർത്തിത്യേതീവ ബലാത്
സുഹൃദ്ധർഥേണ രാജനി |
നൈവ തേ സന്യവർത്ത
രാമസ്യാനുഗതാ രഥം || 2.45.2 ||

അയോധ്യാനിലയാനാം ഹി
പുരുഷാണാം മഹായശാഃ |
ബഭൂവ ഗുണസമ്പന്നഃ
പൂർണചന്ദ്ര ഇവ പ്രിയഃ || 2.45.3 ||

സ യാച്യമാനഃ കാകുത്സ്മ -
 സ്താഭിഃ പ്രകൃതിഭിസ്തദാ |
 കുർവാണഃ പിതരം സത്യം
 വനമേവാൻവപദ്യത || 2.45.4 ||

അവേക്ഷമാണഃ സസ്നേഹം
 ചക്ഷുഷാ പ്രപിബന്നിവ |
 ഉവാച രാമഃ സസ്നേഹം
 താഃ പ്രജാഃ സ്വാഃ പ്രജാ ഇവ || 2.45.5 ||

യാ പ്രീതിർബഹുമാനശ്ച
 മയ്യയോധ്യാനിവാസിനാം |
 മത്പ്രിയാർഥം വിശേഷേണ
 ഭരതേ സാ വിധീയതാം || 2.45.6 ||

സ ഹി കൽയാണചാരിത്രഃ
 കൈകേയാനന്ദവർധനഃ |
 കരിഷ്യതി യഥാവദ് വഃ
 പ്രിയാണി ച ഹിതാനി ച || 2.45.7 ||

ജ്ഞാനവൃദ്ധോ വയോബാലോ
 മൃദുർവീര്യഗുണാൻവിതഃ |
 അനുരൂപഃ സ വോ ഭർതാ
 ഭവിഷ്യതി ഭയാപഹഃ || 2.45.8 ||

സ ഹി രാജഗുണൈർയുക്തോ
 യുവരാജഃ സമീക്ഷിതഃ |
 അപി ചാപി മയാ ശിഷ്ടൈഃ
 കാർയം വോ ഭർത്യശാസനം || 2.45.9 ||

ന സന്തപ്യേദ് യഥാ ചാസൗ
 വനവാസം ഗതേ മയി |
 മഹാരാജസ്ത്രഥാ കാർയോ
 മമ പ്രിയചികീർഷയാ || 2.45.10 ||

യഥാ യഥാ ദാശരഥി -
 ര്ധർമമേവാശ്രിതോ ഭവേത് |
 തഥാ തഥാ പ്രകൃതയോ
 രാമം പതിമകാമയൻ || 2.45.11 ||

ബാഷ്പേണ പിഹിതം ദീനം
 രാമഃ സൗമിത്രിണാ സഹ |
 ചകർഷേവ ഗുണൈർബദ്ധം
 ജനം പുരനിവാസിനം || 2.45.12 ||

തേ ദ്വിജാസ്ത്രിവിധം വൃദ്ധാ
 ജ്ഞാനേന വയസൗജസാ |
 വയഃപ്രകമ്പശിരസോ
 ദൂരാദുചുരിദം വചഃ || 2.45.13 ||

വഹന്തോ ജവനാ രാമം
 ഭോ ഭോ ജാത്യാസ്തുരംഗമാഃ |
 നിവർതധ്യം ന ഗന്തവ്യം
 ഹിതാ ഭവത ഭർതരി || 2.45.14 ||

കർണവന്തി ഹി ഭൂതാനി
 വിശേഷേണ തുരംഗമാഃ |
 യുധം തസ്ഥാനിവർതധ്യം
 യാചനാം പ്രതിവേദിതാഃ || 2.45.15 ||

ധർമതഃ സ വിശുദ്ധാത്മാ
 വീരഃ ശുഭദൃഢവ്രതഃ |
 ഉപവാഹ്യസ്തു വോ ഭർതാ
 നാപവാഹ്യഃ പുരാദ് വനം || 2.45.16 ||

ഏവമാർതപ്രലാപാംസ്താൻ
 വൃദ്ധാൻ പ്രലപതോ ദ്വിജാൻ |
 അവേക്ഷ്യ സഹസാ രാമോ
 രമാദവതതാര ഹ || 2.45.17 ||

പദ്ഭ്യാമേവ ജഗാമാഥ
 സസീതഃ സഹലക്ഷ്മണഃ |
 സന്നികൃഷ്ടപദന്യാസോ
 രാമോ വനപരായണഃ || 2.45.18 ||

ദ്വിജാതീൻ ഹി പദാതീംസ്താൻ
 രാമശ്ചാരിത്രവത്സലഃ |
 ന ശശാക ഘൃണാചക്ഷുഃ
 പരിമോക്തും രഥേന സഃ || 2.45.19 ||

ഗച്ഛന്തമേവ തം ദൃഷ്ട്വാ
 രാമം സംഭ്രാന്തമാനസാഃ |
 ഊചുഃ പരമസന്തപ്താ
 രാമം വാക്യമിദം ദ്വിജാഃ || 2.45.20 ||

ബ്രാഹ്മണയം കൃത്സ്നമേതത്ത്വാം
 ബ്രഹ്മണയമനുഗച്ഛതി |
 ദ്വിജസ്കന്ധാധിരൂഢാസ്ത്വാ -
 മനയോഽപ്യനുയാന്ത്വമീ || 2.45.21 ||

വാജപേയസമുത്ഥാനി

ഋത്രാൺയേതാനി പശ്യ നഃ |
പൃഷ്ഠതോന്യുപ്രയാതാനി
മേഘാനിവ ജലാത്യയേ || 2.45.22 ||

അനവാപ്താതപത്രസ്യ

രശ്മിസന്താപിതസ്യ തേ |
ഏഭിശ്ചരായാം കരിഷ്യാമഃ
സ്യൈശ്ചരൈത്രവാജപേയകൈഃ || 2.45.23 ||

യാ ഹി നഃ സതതം ബുദ്ധി -

ർവേദമന്ത്രാനുസാരിണീ |
ത്വത്കൃതേ സാ കൃതാ വത്സ
വനവാസാനുസാരിണീ || 2.45.24 ||

ഹൃദയേഷ്വവതിഷ്ഠന്തേ

വേദാ യേ നഃ പരം ധനം |
വത്സ്യന്ത്യപി ഗൃഹേഷ്വവ
ദാരാശ്ചാരിത്രരക്ഷിതാഃ || 2.45.25 ||

പുനർന നിശ്ചയഃ കാർയ -

സ്ത്വദ്ഗതൗ സുകൃതാ മതിഃ |
ത്വയി ധർമവ്യപേക്ഷേ തു
കിം സ്യാദ് ധർമപഥേ സ്ഥിതം || 2.45.26 ||

യാചിതോ നോ നിവർതസ്യ

ഹംസശുക്ലശിരോരുഹൈഃ |
ശിരോഭിർനിഭൃതാചാര
മഹീപതനപാംസുലൈഃ || 2.45.27 ||

ബഹുനാം വിതതാ യജ്ഞാ
 ദ്വിജാനാം യ ഇഹാഗതാഃ |
 തേഷാം സമാപ്തിരായത്താ
 തവ വത്സ നിവർത്തനേ || 2.45.28 ||

ഭക്തിമന്തീഹ ഭൂതാനി
 ജംഗമാജംഗമാനി ച |
 യാചമാനേഷു തേഷു ത്വം
 ഭക്തിം ഭക്തേഷു ദർശയ || 2.45.29 ||

അനുഗന്തുമശക്താസ്ത്യാം
 മുലൈരുദ്ധതവേഗിനഃ |
 ഉന്നതാ വായുവേഗേന
 വിക്രോശന്തീവ പാദപാഃ || 2.45.30 ||

നിശ്ചേഷ്ടാഹാരസഞ്ചാരാ
 വ്യക്തൈകസ്ഥാനനിശ്ചിതാഃ |
 പക്ഷിണോഽപി പ്രയാചന്തേ
 സർവഭൂതാനുകമ്പിനം || 2.45.31 ||

ഏവം വിക്രോശതാം തേഷാം
 ദ്വിജാതീനാം നിവർത്തനേ |
 ദദ്യുശേ തമസാ തത്ര
 വാരയന്തീവ രാഘവം || 2.45.32 ||

തതഃ സുമന്ത്രോഽപി രഥാദ് വിമുച്യ
 ശ്രാന്താൻ ഹയാൻ സമ്പരിവർത്യ ശീഘ്രം |
 പീതോദകാംസ്തോയപരിപ്ലുതാംഗാ -
 നചാരയദ് വൈ തമസാവിദുരേ || 2.45.33 ||

॥ ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
അയോധ്യാകാണ്ഡേ പഞ്ചചത്വാരീംശഃ സർഗഃ ॥